

Adviesorgaan van de Nationale
Commissie voor de Rechten
van het Kind

.....
.....
.....

Brussel, 18 januari 2022

Betreft: Aanbevelingen van het Adviesorgaan van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind over de inwerkingstelling van de Europese Kindgarantie in België

Mevrouw, Mijnheer,

Bijna 18 miljoen kinderen in de Europese Unie lopen het risico op armoede of sociale uitsluiting. Bovendien zijn de jongsten onder hen overmatig blootgesteld aan de sociaaleconomische gevolgen van de gezondheidscrisis veroorzaakt door de COVID-19-pandemie. Daarom heeft de Europese Commissie op 24 maart een voorstel tot aanbeveling voor de ontwikkeling van een Europese Kindgarantie goedgekeurd.

Deze aanbeveling heeft als doel kinderarmoede en sociale uitsluiting te bestrijden en gelijke kansen te bevorderen door het toegankelijker maken van een reeks essentiële basisdiensten (onderwijs en opvang voor jonge kinderen, onderwijs en buitenschoolse activiteiten, gezondheidszorg, voeding, huisvesting) voor kinderen in kwetsbare situaties (kinderen die het risico lopen op armoede of sociale uitsluiting). Op 14 juni hebben de lidstaten deze aanbeveling aangenomen in het kader van de EPSCO Raad en zich ertoe verbonden deze op nationaal niveau (binnen negen maanden) uit te voeren, door het uitrollen van een actieplan tot 2030.

De Europese Kindgarantie biedt de opportuniteit om een ambitieus Europees overheidsbeleid vorm te geven om armoede en sociale uitsluiting bij kinderen te voorkomen en te bestrijden, en tegelijkertijd bij te dragen tot de bescherming en bevordering van hun rechten.

Voor België biedt dit momentum belangrijke kansen:

- In de hoedanigheid van het voorzitterschap van de Raad van de EU van januari tot juni 2024 zal België een belangrijke rol spelen bij de uitvoering van een ambitieuze

Europese Kindgarantie en zal het verschillende initiatieven in het actieplan van de Europese pijler voor sociale rechten uitvoeren¹.

- In België biedt de Kindgarantie de kans om de inspanningen in de strijd tegen ongelijkheid voort te zetten en te versterken. Dit in een context waarin 20,3% van de kinderen² blootgesteld is aan het risico op armoede of sociale uitsluiting én waarin de gezondheidscrisis de ongelijkheid vergroot en een aanzienlijk risico inhoudt op toename van armoede voor kinderen en gezinnen.

- De Europese Kindgarantie biedt tevens een kader waarin verder uitvoering kan worden gegeven aan een aantal belangrijke verwante Slotbeschouwingen (aanbevelingen) die het VN-Kinderrechtencomité in 2019 tot België richtte met oog op het realiseren van zijn verplichtingen inzake kinderrechten, onder meer deze met betrekking tot non-discriminatie (§16), voorschoolse opvang (§27), kinderen met een handicap (§30), gezondheid van adolescenten (§34), levensstandaard (§37), recht op onderwijs (§39), en recht op vrije tijd (§40).³

Om tot een ambitieus nationaal actieplan te komen, stelt het Adviesorgaan van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind de volgende prioritaire speerpunten voorop:

1. **Uit de haalbaarheidsstudies in het kader van de Europese Kindgarantie⁴ - in het bijzonder het specifieke rapport over België⁵ -, en uit vele andere studies en raadplegingen is gebleken dat de toegang van kinderen tot inclusieve en kwalitatief hoogstaande diensten in België aanzienlijk moet worden verbeterd. Ook het VN-Kinderrechtencomité hamert hierop en richtte hiertoe recent belangrijke aanbevelingen tot België (cfr. *supra*).**

2. Om te voldoen aan de verbintenis die België is aangegaan in het kader van de Europese Kindgarantie zullen een **ambitieuze reeks hervormingen** moeten worden overeengekomen en uitgevoerd. .

3. Het waarborgen van de toegang tot de belangrijkste sociale rechten die in de Europese Kindgarantie worden besproken, vereist **een integrale en gecoördineerde aanpak**. Op EU-niveau hebben de lidstaten die er het best in slagen kinderen in nood toegang te geven tot sociale grondrechten, een breed scala aan beleidsmaatregelen en een strategische en gecoördineerde aanpak (waaronder regelmatige coördinatie en samenwerking tussen diensten en entiteiten). Deze aanpak moet op het hoogste niveau in België (Eerste Minister; Minister-Presidenten) worden ingevoerd en alle regeringen moeten hierbij worden betrokken met inbegrip van de verschillende pertinente bevoegdheidsdomeinen en aandacht voor de verschillende bevoegdheidsniveaus, gezien

¹ Kadernota voor het vierde federaal plan armoedebestrijding goedgekeurd door de Ministerraad op 16 juli 2021.

² <https://www.chiffrespauvrete.be/topic/pauvrete-infantile>.

³ UN Doc. CRC/C/BEL/CO/5-6.

⁴ Europese Commissie, Haalbaarheidsstudie voor een kindgarantie, eindverslag, H. Frazer, A-C. Guio en E. Marlier, maart 2020. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c312c468-c7e0-11ea-adf7-01aa75ed71a1/language-en>

⁵ I. Nicaise, L. Vandevort, G. Juchtmans, V. Buffel, Ö. Ünver, K. Van den Broeck, T. Bircan, Feasibility Study for a Child Guarantee. Country report Belgium, Leuven: HIVA / Brussels: European Commission, DG Employment and Social Affairs, 2019, 60p.

de transversale uitdagingen waarvoor men staat en het belang van de Europese Kindgarantie voor de samenleving in haar geheel.

4. Nieuw beleid en nieuwe hervormingen moeten gebaseerd zijn op **een grondige en feitelijke analyse van de huidige toegang van kinderen** in kwetsbare situaties tot hun belangrijkste sociale rechten. In België, zoals elders, is het van essentieel belang dat deze analyse geen verslag is van genomen maatregelen, en niet beperkt blijft tot het gebruik van enkele algemene indicatoren. Dit moet zo nauwkeurig en volledig mogelijk zijn, gebaseerd op kwantitatieve (met inbegrip van administratieve) en kwalitatieve gegevens. Overleg met de voornaamste belanghebbenden en met de kinderen zelf over de problemen waarmee zij te maken hebben op de verschillende gebieden die door de Kindgarantie worden bestreken (onderwijs en opvang voor jonge kinderen, onderwijs en buitenschoolse activiteiten, gezondheidszorg, voeding, huisvesting) en de mogelijke oplossingen hiervoor moeten hier eveneens aan de basis van liggen. Ook het maatschappelijk middenveld dient hier op een betekenisvolle manier over geraadpleegd te worden.

5. **Toegang verlenen tot rechten is een belangrijk aandachtspunt doch op zich niet voldoende:** basisvoorzieningen moeten ook inclusief en kwalitatief zijn om ervoor te zorgen dat kinderen die ze nodig hebben er ten volle gebruik van kunnen maken en om stigmatisering en segregatie te voorkomen. Nieuw beleid en hervormingen moeten gebaseerd zijn op een zorgvuldige analyse van de bestaande diensten en van beleid die een impact hebben op de toegang van kinderen tot sociale grondrechten. Hierbij dient bijzondere aandacht geschonken te worden aan de impact van de COVID-19 pandemie op (bestaande) ongelijkheden alsook de pijlers van de Kindgarantie.

In deze context lijkt het ontwerpplan (1) een strategische visie te missen, (2) niet gebaseerd te zijn op een gedetailleerde analyse, noch (3) op de evaluatie van bestaand beleid, noch (4) op de ervaring van belanghebbenden, en is het bovendien (5) zeer versnipperd op zowel federaal als regionaal beleidsniveau. Om deze oefening impactvol te laten zijn voor kinderen en België in staat te stellen zijn verbintenis na te komen, zijn dit voor het Adviesorgaan van de NCRK cruciale elementen die in de nabije toekomst dienen te worden gerealiseerd.

Steeds ter uwer beschikking voor nadere informatie, verblijven wij met de meeste hoogachting.

In naam van het Adviesorgaan van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind,

Karen Van Laethem, Voorzitter NCRK